

Κατίνα Χαντζάρα, μια πόρνη για να την κηρύξουμε αγία

του Γιώργου Κτενά

Η Δημοκρατία απαντιέται ως οικουμενικό πολιτικό ιδεώδες, επειδή νομιμοποιείται στην επίκλησή της από την αυτόνομη κοινότητα στη Ροζάβα, όπου μάχονται για τον ξεριζωμό του φόβου, μέχρι τον Κιμ Γιονγκ Ουν στη Λαϊκή Δημοκρατία της Βόρειας Κορέας και τη celebrity πολιτική τάση τού Ντόναλντ Τραμπ.

Μάλιστα ο τελευταίος (και όχι μόνο αυτός, καθώς το κοπιράιτ των δημοκρατικών επεμβάσεων του αμερικανικού επεκτατισμού χάνεται στα βάθη των χρόνων), θέλει να ενισχυθούν και να επεκταθούν οι δημοκρατικοί θεσμοί και παρεμβάσεις, στο όνομα μάλιστα της ίδιας της Δημοκρατίας. Δίνοντας προτεραιότητα στην ενθάρρυνση και στήριξη placebo δημοκρατικών διαδικασιών, όπως είναι για παράδειγμα τα δημοψηφίσματα εντός αστικών δημοκρατιών. Αρκεί να θυμηθούμε τι συνέβη στο πρόσφατο δημοψήφισμα στην Ελλάδα και, κυρίως, να το θυμηθούν οι ρομαντικοί που πίστεψαν ότι η λαϊκή βούληση που εκφράστηκε σε αυτή τη μορφή, δεν θα ενσωματωνόταν στην επιθυμία του οικονομικού Διευθυντηρίου.

Και είναι αλήθεια ότι υπάρχουν άνθρωποι που έχουν πιστέψει και αφομοιώσει ότι τα social media είναι μιας πρώτης τάξης ευκαιρία, αν λειτουργήσουν σωστά (κανείς, βέβαια, δεν μπαίνει στον κόπο να εξηγήσει ξεκάθαρα τι σημαίνει αυτό το «σωστά»), για να διευρύνουν περαιτέρω τις δημοκρατικές διαδικασίες. Αλλά και να εξυπηρετήσουν τα περάσματα προς την ελευθερία, που

είναι ο τελικός σκοπός της Δημοκρατίας.

Αγνοώντας ή ακόμα και αδιαφορώντας για τη μερισματοποίηση στον αισθητό κόσμο που δημιουργούν, η οποία συμπληρώνεται από την ενδογενή αντίφαση της ηγεμονίας που επιβάλλουν. Η ίδια η φύση του διαδικτύου, άλλωστε, έχει σύνδεση με την αλληγορία του Πλάτωνα για τη σπηλιά, εκεί που ο πραγματικός κόσμος είναι αναπαράσταση. Εικονικός κόσμος. Με τα social media να εξυπηρετούν τον εξατομικευμένο εαυτό της φιλελεύθερης κοινωνίας, κάθε χρήστης παραχωρεί την ελευθερία του μέσω των προσωπικών δεδομένων που δημοσιεύει.

Ακόμα και η πρόσφατη χαριτωμενιά του #10yearschallenge, ώθησε τους χρήστες να ανανεώσουν τα δεδομένων των προσώπων τους σε βάθος δεκαετίας. Κι εδώ είναι που χρειάζεται η μαζική κοινωνική αντίσταση, προκειμένου η αληθινή ζωή να αποκτήσει ξανά καθολικό ρόλο και να βρεθεί στο επίκεντρο της αφηγηματικής βαρύτητας. Εκεί δηλαδή που φωλιάζει η Ιστορία και η ερμηνεία της και όχι ο μύθος.

Όπως φροντίζει να κάνει στο βιβλίο της για την αφανή ηρωίδα του Αγρινίου, την Κατίνα Χαντζάρα (ή Βάγια Ρήγα), η εκπαιδευτικός Ειρήνη Τριανταφύλλου, αναδεικνύοντας την ιστορική βιογραφία μέσα από τις προφορικές μαρτυρίες. Φωτίζει την εκτέλεση των 120 αγωνιστών του Αγρινίου τη Μ. Παρασκευή του 1944, από τους Γερμανούς και τους γηγενείς συνεργάτες, με μοναδική θηλυκή παρουσία την Κ. Χαντζάρα.

Πρόκειται για ιστορική μαρτυρία, ντοκουμέντο, που σε πολλές περιπτώσεις πιθανότατα να αγνοεί ακόμα και ο ντόπιος πληθυσμός, αν και είναι εφάμιλλη της σφαγής του Διστόμου ή του Ολοκαυτώματος στα Καλάβρυτα. Ενσωματώνοντας την προφορική μαρτυρία και το βίωμα στον γραπτό λόγο, ενισχύεται η ίδια η

κοινωνική αντίσταση αλλά και η Ιστορία. Η οποία θα πρέπει να γράφεται για τη Ρηνιώ και τον μαστρο-Στέφανο κατά τον Μίσσιο, προκειμένου να είμαστε συνδεδεμένοι με την ανθρωπιά και όχι ως άκαμπτο ακαδημαϊκό ρεύμα.

Συναντώντας καθημερινούς λογοτέχνες, η Ε. Τριανταφύλλου κατάφερε με υπερβατικό τρόπο να σπάσει τον απομονωτισμό που υπήρχε τα χρόνια της Κατοχής στην κοινωνία του Αγρινίου. Όρθια και μόνη μέσ' την ερημιά του πλήθους, όπως ακριβώς το γράφει ο Αναγνωστάκης, η αφανής ηρωίδα αρχικά παρασύρθηκε στη φθηνή διασκέδαση και τις υπηρεσίες του αγοραίου έρωτα, θέμα που αγγίζει με απόλυτο σεβασμό και διακριτικότητα η συγγραφέας. Σύντομα, όμως, δόθηκε ολόψυχα στον αγώνα, θυμίζοντας το τρόπο για να κερδίσει κανείς την ελευθερία και τη ζωή.

*«Σβάρνιζαν το κορμί της κάτω. Το χρώμα ήταν βρεγμένο και το στάρι στο χωράφι έγινε κατακόκκινο από τις εκτελέσεις»**.*

Ήταν και οι δικοί τους θάνατοι που σκότωσαν τον φασισμό, με τη λεβεντιά, την αξιοπρέπεια και την τόλμη να σταθούν απέναντί του. Κι αυτό ακριβώς είναι που αναδεικνύει η έρευνα της Ειρήνης Τριανταφύλλου για την εκτέλεση των 120 αγωνιστών. Με την παράλληλη ευχή κάθε ήρωας να δικαιωθεί. Κυρίως οι αφανείς. Γιατί αυτός ο κόσμος αλλάζει, αρκεί να το θελήσουμε. Κυρίως εμείς, οι αφανείς ήρωες.

** Παράθεμα από το *Κατίνα Χαντζάρα (1912-1944)*, εκδ. γράμμα, Αγρίνιο 2018.